

Reflecties op een jubeljaar
Jaarverslag Vereniging Prisma 2025

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	1
1 PRISMA ACADEMY.....	2
1.1 REGULIERE BEZINNING.....	2
1.2 SUMMERSCHOOL	3
1.3 INTERVISIE	3
1.4 TOEZICHTHOUDERS BIJEENKOMSTEN	4
2 LOBBY EN POSITIONERING.....	5
2.1 BEZUINIGINGEN IN BEELD	5
2.2 STEMMEN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	6
2.3 IDENTITEIT EN GELIJKWAARDIGE PARTNERSCHAPPEN	8
2.4 SAMEN STERKER DAN ALLEEN.....	9
2.5 VAN TERUGBLIKKEN NAAR VOORUITKIJKEN	10
3 CPOE - CHRISTELIJK PLATFORM OOST-EUROPA	11
3.1 VITAAL PLATFORM VOOR ONTMOETING, UITWISSELING EN INSPIRATIE.....	11
3.2 VERSTERKEN VAN ORGANISATIES IN NL EN OOST-EUROPA	11
3.3 BETERE PRESENTIE NAAR BUITEN TOE	13
3.4 KATALYSATOR ZIJN VOOR SPECIFIEKE, GEZAMENLIJKE PROJECTEN	13
3.5 OVERIG	13
4 VERENIGING	15
4.1 DE ALGEMENE LEDENVERGADERING	15
4.2 VERGELIJKEND ONDERZOEK UITWISSELING NALATENSCHAPPEN.....	15
4.3 GESCHIEDENIS VAN PRISMA	15
4.4 BESTUUR	16
4.5 LEDEN PRISMA	16
4.6 PRISMA KLACHTENCOMMISSIE	17
4.7 EO METTERDAAD	17
4.8 MENSEN EN MIDDELEN	18
4.9 TOELICHTING BIJ DE STAFINZET	18
5 JAARREKENING 2025	19
5.1 ALGEMENE TOELICHTING OP DE JAARREKENING	19
5.2 BALANS.....	20
5.3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN	21
5.4 TOELICHTING OP DE BALANS	22
5.5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	25
5.6 RESULTAATBESTEMMING	27
5.7 ONDERTEKENING	27
5.8 MEDEDELING KASCOMMISSIE	28
5.9 BEGROTING 2026.....	29
6 LIJST MET AFKORTINGEN	31

Voorwoord

“De Geest van de Heer rust op mij, want Hij heeft mij gezalfd. Om aan armen het goede nieuws te vertellen, hij heeft mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven, om een genadejaar van de Heer uit te roepen. ... Vandaag hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan.”

[Lukas 4: 14 – 21, openingswoorden geschiedschrijving 't Verschil]

Aan het begin van 2025 spraken we als Vereniging Prisma in ons jaarplan een hoopvolle verwachting uit: 'En toch een jubeljaar', zo luidde de titel. In een tijd waarin ontwikkelingssamenwerking onder druk stond en het draagvlak voor internationale solidariteit, zowel in Nederland als daarbuiten, niet vanzelfsprekend was, kozen we er desondanks voor om het jubileumjaar van Prisma te starten met de ambitie om te 'jubelen'. Niet met grootse gebaren of schelle stemmen, maar met een hoopvol, constructief en verbindend geluid. Want de 'tonen' die onze vereniging typeren zijn: samenwerken, uitwisselen, elkaar tot hand en voet zijn, om samen de lens te richten op mensen en situaties die vaak buiten het blikveld vallen. Omdat de nood die er is niet onopgemerkt mag blijven, omdat er velen zijn die dagelijks, tegen de stroom in, 't verschil maken in de harten en levens van mensen.

Het jubileumjaar is een moment om stil te staan: terugblikken en memoreren, niet als 'monument' om te bewonderen, maar omdat terugblikken in staat stelt om vooruit te denken en nieuwe plannen te maken. Het geeft richting voor de beantwoording van de vraag: 'waar ga je heen?' Een vraag die in 2025 binnen Prisma ook actueel is gebleken. In juni vond een directiewissel plaats. Charlotte Ariese, voorheen coördinator lobby en beleidsbeïnvloeding, nam na ruim zeven jaar het stokje over van Haaije Feenstra. We kijken dankbaar terug op een goede overdracht van de werkzaamheden.

Op het beleidsterrein van ontwikkelings- en internationale samenwerking waren veel ontwikkelingen. Forse bezuinigingen werden onder kabinet-Schoof doorgevoerd, aan tal van strategische samenwerkingen tussen overheid en maatschappelijke organisaties (ook van Prismaleden) kwam een einde en oude principes zoals de koppeling tussen ODA (het budget voor internationale armoedebestrijding) en het Bruto Nationaal Inkomen (BNI) werden losgelaten.

Aan de andere kant zagen we ook dat Prismaleden mogen rekenen op trouwe en betrokken achterbannen. De particuliere inkomsten van het merendeel van de Prismaleden steeg (benchmark), organisaties zochten elkaar op om van elkaar te leren én organisaties konden in samenwerking met hun lokale partners hoop brengen in uiterst kwetsbare omstandigheden: door het brengen van de goede boodschap, maar ook door middel van daden iets zichtbaar te maken van Gods bewogenheid met mensen in situaties van oorlog, armoede en ongelijkheid.

Zoals een Prisma licht breekt in vele kleuren; zo heeft ook het afgelopen jaar laten zien dat onze vereniging bestaat uit een veelkleurig palet aan organisaties, mensen en activiteiten. In dit verslag blikken we terug op 2025 en geven we inzicht hoe de gemaakte plannen zijn uitgevoerd.

We danken allen leden en betrokkenen op ons werk, die Prisma al 25 jaar kleur en inhoud geven. Maar bovenal danken we onze Hemelse Vader, Die het werk wilde zegenen.

Dion van Steensel
Voorzitter

Charlotte Ariese
Directeur

1 Prisma Academy

1.1 Reguliere bezinning

In het afgelopen jaar hadden we twee speciale bezinningsmomenten. Het eerste bezinningsmoment, voorafgaand aan de Algemene Ledenvergadering in april, was een bijzondere gelegenheid.

Op verzoek van Haaije Feenstra, die afscheid nam als directeur van vereniging Prisma, hield dr. Arjan Plaisier (oud scriba van de PKN) een bijdrage rondom het thema 'Kerk op weg naar 2050'. Hij reflecteerde op de rol van de kerk aan de hand van de geschiedenis van de vrouw, die een albasten fles met zuivere, kostbare narduszelf brak en over het hoofd van Jezus goot. Plaisier hierover: *"De kerk getuigt van de liefde van God en de ziel van de kerk is de daad van overgave. Dat breekt het leven open, zoals het flesje openbrak dat de vrouw uitgoot over Jezus. Dat leeft de kerk voor. Daar leven we van. Daar getuigen we van."*

Het tweede bezinningsmoment was tijdens het jubileumsymposium op 28 november in Leerhotel Het Klooster in Amersfoort. Rondom het overkoepelende thema 't Verschil' hielden Charlotte Ariese, Govert Buijs en Sara Kinsbergen een inhoudelijke bijdrage.

Charlotte Ariese sprak over 'ontwikkelen in verbondenheid', Govert Buijs filosofeerde met ons vanuit 'agape' over ontwikkelingssamenwerking in christelijk perspectief en Sara Kinsbergen hield een

bijdrage over 'identiteit als brug in internationale partnerschappen'. In het panel, gemodereerd door dagvoorzitter Evert Jan Brouwer, participeerden Gerben Heldoorn, Agnes Kroese, Pieter Jan Dijkman, Marianne de Koning en Jan Ouwehand. Ook werd de jubileumpublicatie 't Verschil, geschiedschrijving van 25 jaar Prisma, van de hand van de die week overleden Menno van Hulst, overhandigd aan Gert van Dijk en Jonathan Don.

Vanwege het jubileumsymposium was er geen apart bezinningsmoment voorafgaand aan de Algemene Ledenvergadering in december. Charlotte nam ons mee in de plannen voor 2026. Ook deelde zij over haar bevindingen naar aanleiding van de kennismakingsbezoeken die zij in 2025 heeft afgelegd. Verder spraken we met elkaar door over ontwikkelingen, kansen en uitdagingen die we als organisaties signaleren en de rol die Prisma in de komende periode kan betekenen.

1.2 Summerschool

Een van de hoogtepunten van 2025 was de Prisma zomerschool. We verwelcomden deze editie maar liefst 28 deelnemers. Het thema "Achterhaald of veelbelovend?" vormde drie dagen lang de rode draad in gesprekken over de toekomst van ontwikkelingssamenwerking. Verschillende sprekers (o.a. Bart Romijn, Simon Polinder, Dirk Jan Koch, Sara Kinsbergen, Jos Douma, Danielle Hirsch en Josse de Voogd) deelden vol passie, ieder vanuit hun eigen expertise, over de kansen, kritieken of uitdagingen die zij zagen voor de sector. Zoals elk jaar mochten we ook een spreker uit een programmaland van een van de Prisma leden (online) verwelkomen. Dit jaar een medewerker van IJM uit Ghana die de deelnemers meenam in de realiteit van de cacaosector. De stem van experts uit het veld blijft ontzettend waardevol voor het verkrijgen van een completer beeld van ontwikkelingssamenwerking.

Deelnemers kregen aan het begin van de zomerschool de opdracht om een debat voor te bereiden rondom thema's van defensie en draagvlakversterking. De zomerschool werd afgesloten met verschillende debatrondes waarin deelnemers de opgedane kennis direct in de praktijk konden brengen. Ondanks de beperkte voorbereidingstijd ontstonden hier inhoudelijke en sterke debatten.

Kortom, de Prisma Summerschool was opnieuw een waardevolle week vol verdieping, inspiratie en mooie netwerkmomenten.

Deelnemer zomerschool 2025: 'Als beginnend professional in de ontwikkelingssector heeft de PRISMA Zomerschool mij veel gebracht. Enerzijds heb ik veel kennis opgedaan dankzij de kundige en diverse sprekers, anderzijds werd ik proactief uitgedaagd om een eigen mening te vormen en deze helder onder woorden te brengen in het afsluitende debat met alle deelnemers.'

1.3 Intervisie

De intervisiegroepen werken met schoolseizoenen. Ze starten in september en lopen door tot de zomer. In seizoen 2024/2025 waren er zes intervisiegroepen: twee groepen directeuren, twee groepen Hoger Management en twee groepen Young High Potentials. Deze groepen werden begeleid door Haaije Feenstra, Gerben Heldoorn, Charlotte Ariese en Chris Lukkien.

Het seizoen 2025/ 2026 is van start gegaan met vier groepen: twee groepen directeuren en twee groepen Hoger management. Deze groepen worden begeleid door Charlotte Ariese, Haaije Feenstra en Gerben Heldoorn. Later in het seizoen zal er nog een extra intervisiegroep van start gaan specifiek voor Young Potentials, deze wordt begeleid door Iris Brouwer.

Het is mooi om te zien dat deze activiteit binnen de Prisma Academy voorziet in een behoefte en wordt gewaardeerd door de deelnemers aan de intervisiegroepen.

Deelnemer intervisiegroep:

'Ik vond het heel waardevol om vanuit diverse invalshoeken naar een persoonlijke situatie te kijken, waardoor je nieuwe inzichten krijgt die je weer kan meenemen in de dagelijkse praktijk van je werk'.

1.4 Toezichthouders bijeenkomsten

In het voorjaar van 2025 vond er één toezichthoudersbijeenkomst plaats. Tijdens deze bijeenkomst sprak Jos Wienen, burgemeester van Haarlem en oud-voorzitter van Prisma, over het thema 'Polarisatie in de samenleving'. Haaije Feenstra deelde tijdens deze bijeenkomst over zijn observaties en lessons learned in de periode dat hij directeur was bij Prisma.

Het is mooi om te bemerken dat de bijeenkomsten specifiek gericht op toezichthouders voorziet in een behoefte. Het aantal deelnemers aan deze inspiratie- en uitwisselingssessies groeit gestaag. Ook komt regelmatig de vraag terug of we vanuit Prisma een introductiecursus kunnen ontwikkelen. De eerste stappen hiertoe worden in 2026 ondernomen. Hiertoe wordt een inspraakgroep, bestaande uit een aantal toezichthouders vanuit verschillende Prismaleden, ingesteld.

Er waren 21 deelnemers die 12 lidorganisaties vertegenwoordigden.

Deelnemer aan de toezichthoudersbijeenkomst: *"Ik ben weer opgescherpt. Het bijwonen van deze bijeenkomsten stelt mij weer in staat om nieuwe thema's aan de orde te stellen."*

2 Lobby en Positionering

In de introductie schreven we al dat we het jaar 2025 zijn begonnen onder de titel 'En toch een jubeljaar'. In dit hoofdstuk reflecteren we op de 'tonen' die in 2025 hebben geklonken.

Als we inzoomen op het lobby- en *advocacy* werk hebben we in het achterliggende jaar de nodige uitdagingen, maar ook kansen op ons pad gekregen. Het was ons voornemen om in deze schrale tijden voor ontwikkelingssamenwerking in verbinding te blijven en vanuit inhoud de waarde van het werk onder de aandacht te brengen en waar mogelijk beleidskeuzes bij te schaven.

Het eerste half jaar stond voor Prisma dan ook in het teken van uitreiken naar een kabinet waarvan de meeste partijen weinig op hadden met ontwikkelingssamenwerking en internationale solidariteit én de impact van beleidskeuzes zichtbaar te maken. Want het uitgevaardigd beleid raakte – in negatieve zin – de levens van mensen die wereldwijd leven onder kwetsbare omstandigheden en dagelijks geconfronteerd worden met de gevolgen van armoede, oorlog en ongelijkheid. Grootste bezuinigingen werden doorgevoerd, er werd gebroken met oude principes van internationale lotsverbondenheid, en de rol van ontwikkelingssamenwerking als belangrijk instrument binnen het brede buitenlandbeleid werd zichtbaar én hoorbaar onvoldoende op waarde geschat.

Op 3 juni 2025, 337 dagen na hun aantreden, viel echter het kabinet-Schoof. Activiteiten die op de planning stonden, kwamen met het oog op aanstaande verkiezingen in een ander daglicht te staan. Het waren roerige tijden met onder andere wisselingen van bewindspersonen. Vanuit Prisma hebben we geprobeerd om de 'grondtonen' die ons werk koers en richting te geven te laten resoneren en het thema ontwikkelingssamenwerking in verkiezingstijd op de politieke agenda te houden.

2.1 Bezuinigingen in beeld

De start van 2025 begon op het gebied van lobby met de verdediging van de kabinetsplannen door minister Klever om ontwikkelingssamenwerking te decimeren. Vanuit Prisma hebben we hier zowel voor als achter de schermen - in nauwe samenwerking met onze lidorganisaties - geprobeerd om tegenwicht te bieden. Waardengedreven of strategisch, de enorme bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking zijn uiterst onverstandig te noemen, zo schreven Charlotte Ariese en Trineke Palm, directeur WI CU, in een gezamenlijk [opiniestuk](#) in Vice Versa.

Niet alleen in Nederland stond internationale solidariteit en het belang van omzien naar elkaar onder druk. Het jaar 2025 startte ook met het stopzetten van de financiering van USAID. Een maatregel met enorme gevolgen. Miljoenen mensen in ontwikkelingslanden krijgen hierdoor te maken met voedselonzekerheid, stijging van sterftcijfers en verminderde toegang tot gezondheidszorg en onderwijs. De impact hiervan raakte ook aan het werk van sommige Prismaleden.

Ondanks dat we vanuit Nederland beslissingen zoals gemaakt in de VS niet kunnen ombuigen of ongedaan maken, hebben we geprobeerd om de impact van de bezuinigingen voor mensen in beeld te brengen en hen te laten reflecteren op eigen handelen. Bijvoorbeeld via opinie of door middel van blogs en sociale media [“Nemen we de berichten voor kennisgeving aan of is het een aansporing tot het betonen van \(internationale\) solidariteit, eenieder op de plek waar hij of zij is gesteld.”](#)

Zoals gezegd hadden de meeste partijen in het kabinet weinig op met ontwikkelingssamenwerking. Om toch zaken aan te kunnen kaarten of beleid bij te schaven, hebben we geprobeerd om de lobby soms net op een andere manier vorm te geven, en binnen te komen bij partijen die niet negatief stonden ten opzichte van een samenwerkingsverband als Prisma. Zo organiseerden we samen met onze lidorganisaties een masterclass ontwikkelingssamenwerking bij Nieuw Sociaal Contract (NSC).

Ook richtten we een informeel netwerk op van mensen werkzaam in het bedrijfsleven. Zij waren bereid om op persoonlijke titel mee te gaan naar gesprekken met Kamerleden, die een sleutelrol vervulden bij beslissingen op het gebied van internationale samenwerking. We bezochten onder andere NSC. Deze samenwerking bleek op verschillende belangrijke stemmingsmomenten van grote waarde, bijvoorbeeld bij het behalen van een meerderheid van een motie voor herstel van de koppeling tussen ODA en BNI in de tweede Kamer.

Ook onderhielden wij onze contacten in de Eerste Kamer, die ook een belangrijke rol hadden met betrekking tot het bepleiten van herstel van de koppeling tussen ODA en BNI.

Als Prisma we verrichtten we ook in 2025 inspanningen richting de Tweede Kamer, onder andere bij de bespreking van de voorjaarsnota, rondom Prinsjesdag en met het oog op de begrotingsbehandelingen. Dit deden onder andere door het leveren van schriftelijke input en via gesprekken met Kamerleden. Zoals eerder gemeld, wilden we in onze lobby soms net iets anders aanvliegen dan gebruikelijk. Daarom hebben we in onze uitingen, met name wanneer het ging over abstracte bedragen en cijfers, de mensen die erdoor geraakt werden een gezicht te geven. Daarnaast hebben we geprobeerd om meer aandacht te geven aan de enorme inzet van verschillende Kamerleden op het beleidsterrein van ontwikkelingssamenwerking of aanpalende thema's zoals de succesvolle lobby rondom de giftenaftrek in nauwe afstemming met Goede Doelen Nederland.

Goede Doelen Nederland: "Het is een groot goed dat via de giftenaftrek burgers aangemoedigd worden om het maatschappelijk initiatief te steunen en daarin eigen verbondenheden te kunnen laten doorklinken. Door de goede samenwerking tussen Goede Doelen Nederland en Prisma' op dit dossier hebben wij een bijdrage kunnen leveren aan dit maatschappelijk breed gedragen resultaat."

2.2 Stemmen voor ontwikkelingssamenwerking

Na de val van kabinet-Schoof maakte Nederland zich in 2025 op voor nieuwe verkiezingen. Ook voor Prisma betekende dat schakelen: voorgenomen plannen werden omgebogen tot nieuwe activiteiten om het thema ontwikkelingssamenwerking op de politieke agenda te houden.

In april 2025 vond een congres plaats georganiseerd door het CDA en de C8 met als titel 'Internationale samenwerking op een kruispunt?'

Tijdens het congres verzorgde Prisma samen met Mensen met een Missie en Tearfund een deelsessie 'Goed gelovig of blinde vlek?' Over de rol van religie in de geopolitiek.

Prisma schreef meerdere bijdragen, onder andere in het Reformatorisch Dagblad een [opinieartikel](#), geïnspireerd door woorden van wijsheid uit het Bijbelboek Prediker, de oproep om het omzien naar elkaar - ook over landsgrenzen heen - niet in verkiezingstijd niet te verzaken.

In oktober – een aantal weken voor de verkiezingen – vond een speciale verkiezingseditie van de Prisma zomerschool plaats, waarin woordvoerders van de drie christelijke partijen CDA (Elles van Ark), ChristenUnie (Don Ceder) en SGP (Lourens van Bruchem) met elkaar in debat gingen over ontwikkelingssamenwerking.

Bezoeker verkiezingsdebat:

“Het was een zeer geslaagde avond. Wat mooi dat er alle ruimte was om je eigen vragen te kunnen stellen. Ook dat (kandidaat-) Kamerleden hebben toegezegd de samenwerking te blijven opzoeken op dit belangrijke, maar vaak ook onderbelichte dossier. ”

De ND-bijlage 't Verschil, die uitkwam in de week voor de verkiezingen, was getiteld 'Stemmen van hoop' en linkte direct naar de aanstaande verkiezingen en het belang van een stem voor internationale solidariteit.

In deze 'verkiezingsbijlage' was ook expliciet aandacht voor de stem van de achterban, die inzicht gaven in de motivatie en drijfveren om het werk van Prismaleden te ondersteunen. En om zichtbaar te maken dat er wel degelijk draagvlak is voor internationale samenwerking.

Ik laat mijn stem horen voor: ontwikkelingssamenwerking, omdat ik geloof in publieke gerechtigheid en medemenselijkheid, niet alleen binnen onze landsgrenzen maar wereldwijd. Een samenleving laat haar ware gezicht zien in hoe ze omgaat met kwetsbaren, en die verantwoordelijkheid stopt niet bij de grens. Hij uitspreken is voor mij geen kwestie van eigenbelang, maar van kiezen voor het grotere geheel. Voor solidariteit, verbondenheid en de toekomst van de ander. Ontwikkelingssamenwerking is geen luxe, maar een uitdrukking van trouw, hoop en menselijkheid.

In 2025 verschenen in totaal drie [ND-bijlagen](#) rondom de thema's 'Geloof in het goede', 'Stemmen van hoop' en 'Kleine daden, grote impact'. Deelnemende organisaties waren: Dorcas, Kom over en help, Verre Naasten, Red een Kind, Woord en Daad, World Vision, Tearfund, ZOA, Wycliffe Bijbelvertalers, Mercy Ships Nederland en Hulp Oost-Europa.

Na de verkiezingen werd duidelijk dat D66 de grote winnaar was. Ook CDA boekte grote winst. CU en SGP konden hun aantal zetels in de Tweede Kamer behouden. De uitslag van de verkiezingen liet zien dat er meer ruimte zou kunnen komen voor beleid, gevoed vanuit internationale solidariteit.

Als Prisma hebben we in deze periode van verkennen en formeren, zowel voor als achter de schermen, gepleit voor [vasthoudendheid](#) van bijvoorbeeld D66 en CDA in de coalitieonderhandelingen. Ook moedigden we (christelijke) partijen aan om hen hierop te blijven aanspreken. Daarnaast schreven we de [informatie](#) – namens alle Prismaleden – aan met een aantal belangrijke beleidsaanbeveling op het gebied van internationale samenwerking.

2.3 Identiteit en gelijkwaardige partnerschappen

Als we inzoomen op het lobbythema van Prisma – het belang van samenwerken met religieuze actoren voor duurzame ontwikkeling – hebben we in 2025 een verdiepingsslag willen maken qua kennis en inzicht. Met name rondom het thema lokalisatie, zuidelijk leiderschap, het aangaan van

gelijkwaardige partnerschappen en het aangaan van de dialoog met verschillende stakeholders.

Yannicke Goris en Charlotte Ariese verzorgden samen met speciaal gezant voor vrijheid van religie en levensovertuiging een digitale lunchlezing bij de Academie voor Internationale Betrekkingen (AIB) van het ministerie van Buitenlandse Zaken rondom het thema 'Building bridges'.

In 2025 werd er door Radboud Universiteit Nijmegen onder leiding van prof. dr. Sara Kinsbergen onderzoek uitgevoerd rondom het thema 'Identity in partnerships'.

De partnerschappen van Kom over en help, Tearfund, Leprazending, Woord en Daad, ZOA, Cordaid en Mensen met een Missie in de landen Ethiopië, Burundi en Oekraïne werden bestudeerd. Het onderzoek kon in december van 2025 worden afgerond. De publicatie van het onderzoeksrapport zal plaatsvinden in het voorjaar van 2026, evenals de events en communicatie over de bevindingen. Een voorproefje van de resultaten werden gepresenteerd tijdens het jubileumcongres van Prisma.

De uitkomsten van het onderzoek moeten bijdragen aan het verdiepen en aanscherpen van de Prisma-lobbystrategie. Daarnaast moet het handvatten bieden voor zowel waardengedreven- als seculiere ontwikkelingsorganisaties om gelijkwaardige partnerschappen te bevorderen en de belangrijke rol van (religieuze) identiteit daarin op waarde te schatten en te benutten.

Frederique Been, onderzoeker Radboud Universiteit: "Wat deze samenwerking zo waardevol maakte, was de openheid waarmee de Prismaleden en hun partners hun ervaringen deelden over de rol van religieuze identiteit binnen hun organisatie, hun werk en onderlinge samenwerking. Die openheid maakte het tot een gezamenlijke inspanning: inzichten werden niet alleen opgehaald en geanalyseerd, maar ook samen geduid. De diversiteit in achtergrond tussen Prismaleden en ons als onderzoekers zorgde voor een betekenisvolle kruisbestuiving en een verrijking van het onderzoek."

In 2025 vond er ook een wisseling van de wacht plaats op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Paul Bekkers volgde Bea ten Tusscher op als speciaal gezant voor vrijheid van religie en levensovertuiging. Deze positie kwam echter onder druk te staan. Daarom diende onder andere de ChristenUnie een motie en amendement in om de rol en middelen voor religieuze geletterdheid ook de komende jaren te waarborgen. In december 2025 was Paul Bekkers te gast bij Prisma en spraken we hem samen met een afvaardiging van Prismaleden. Daarnaast participeerden we in het Breed Overleg Godsdienst (BOG) van het ministerie

van Buitenlandse Zaken en spraken we met Directeur Generaal Internationale Samenwerking over het belang van religie, het belang van samenwerken met religieuze actoren en het belang van religieuze geletterdheid.

2.4 Samen sterker dan alleen

Afstemming, leren en samenwerking zijn essentieel als het gaat over een goed functionerende vereniging. Het was ook in 2025 onze ambitie om momenten te creëren waarin het effect van samenwerking groter is dan elk van de samenwerkende partijen afzonderlijk zouden kunnen bereiken. Prisma heeft zich ingezet ten behoeve van het versterken van haar lobby én het in beeld brengen van het werk van lidorganisaties. In nagenoeg alle Prisma-uitingen zoals artikelen, brieven in de richting van de informateur of gezamenlijk schrijven rondom behandeling van de begroting werden inhoudelijke voorbeelden gebruikt uit de dagelijkse praktijk van het werk van onze leden, leden ter onderbouwing van de (lobby)boodschap of werd concreet de samenwerking gezocht met een of meerdere lidorganisaties. Driewekelijks spraken de lobbyisten elkaar in een zogenoemde 'Prisma-lobby-call'.

De beschikbare lobbycapaciteit hebben we naast het werken aan de specifieke lobbyfocus van Prisma ook ingezet ten behoeve van ondersteuning van individuele leden. Dit betrof veelal strategische advisering en de uitwerking van organisatie-specifieke lobby strategieën, maar ook de organisatie van leer- en inspiratiesessies. Voor lobbyisten was dat een sessie onder begeleiding van Jan Schinkelshoek. Ook waren we te gast bij IJM voor een 'vraag-maar-raak-sessie' met Gert Jan Segers om te leren over het proces van formatieonderhandelingen.

Daarnaast was er in 2025 een inspiratie-dag voor medewerkers communicatie en fondsenwerving. Thema's die werden behandeld: ontwikkelingen op het gebied van Artificial Intelligence (AI) – met en particuliere fondsenwerving. De bijeenkomsten werden goed bezocht. De wens werd uitgesproken om een leeromgeving te creëren waarin medewerkers van verschillende organisaties op een structurelere manier met elkaar kunnen uitwisselen.

Ook ging er in 2025 een nieuwe lobby-samenwerking van start met Red een Kind – waarin sprake is van wederzijdse versterking.

Martine Wursten, Red een Kind: "De ervaring en kennis van Prisma, het sterke netwerk en de mogelijkheden om samen initiatieven op te zetten en organisaties te verbinden, maken de samenwerking heel waardevol. Als beginnend lobbyist leer ik hier veel van, en het is fijn om de collega's van Prisma als sparringpartner hebben."

Prisma heeft in het achterliggende jaar geparticipeerd in verschillende (lobby)netwerken zoals Partos en Wo=Men. Ook hebben we constructief samengewerkt met GoedeDoelenNederland.

2.5 Van terugblikken naar vooruitkijken

In complexe en uitdagende omstandigheden is 'jubelen' geen uiting van oppervlakkige blijdschap of optimisme, maar gaat het om het vinden en brengen van hoop en herstel, soms midden in een crisis. Dat is wat we in 2025 als vereniging hebben geprobeerd om te doen door middel van activiteiten die we hebben ondernomen en de uitingen die we hebben gedaan, zowel voor als achter de schermen.

Het jubeljaar in de Bijbel begint met geschal van de bazuin (*de sjofar*). Dit staat onder andere voor het doorbreken van de *status quo*. Maar het jubeljaar is ook een sabbatsjaar, waarin het land rust krijgt. Als je dit betreft op het werk van Prisma is een belangrijke les in de richting van de toekomst om een goede balans te vinden tussen actief uitspreken en zwijgen om te kunnen luisteren en daarmee ruimte te creëren voor de ander, voor de stem die niet als vanzelfsprekend wordt gehoord.

We willen in de komende periode spreken om hoop te zaaien, vanuit de inhoud van het werk, in samenwerking met onze lidorganisaties. Juist als er in de samenleving of in de sector tonen van moedeloosheid zullen klinken en zaken anders lopen dan gewenst of verwacht. Want de taal en toon van het jubeljaar is een taal van visie en toekomstperspectief.

In het komende jaar willen we als vereniging hierin onze lidorganisaties tot hand en voet zijn en vraagstukken adresseren zoals hoe te opereren in een context waarin de budgetten voor ontwikkelingssamenwerking, zowel nationaal als internationaal, krimpende zijn. Hoe in verbinding te blijven met de achterban en / of stakeholders die anders staan tegenover ontwikkelingssamenwerking? Hoe kunnen we innovatiekracht en strategische samenwerkingen aanjagen en bevorderen? En hoe kunnen we op een hernieuwde en krachtige manier het werk van faith-based / waardengedreven organisaties werkzaam op het terrein van ontwikkelingssamenwerking, noodhulp en diaconaat op de agenda zetten en houden. Want – in de woorden van prof. dr. Sara Kinsbergen tijdens het Prismajubileumcongres – “geloof verbindt mensen, systemen kunnen verdelen.”

3 CPOE - Christelijk Platform Oost-Europa

Aan het begin van een nieuw jaar gaan we vaak met frisse moed aan de slag met alle plannen en ideeën die er liggen. Hoe alles in de praktijk zal gaan lopen is onbekend. We weten nooit precies hoe het er met onze vereniging, organisatie, commissie voor zal staan een jaar verder. Laat staan wat alle geopolitieke veranderingen voor invloed zullen gaan hebben. Toch gaat het werk altijd door, in wat voor vorm dan ook. Dit geldt voor alle leden van het CPOE, maar ook voor de coördinatie ervan. Halverwege 2025 is er een nieuwe coördinator aangetreden bij het CPOE. Al met al mogen we terugblikken op een jaar waar we opnieuw konden bijdragen aan het versterken van organisaties in Nederland en Oost-Europa. Organisaties die vanuit hun christelijke identiteit een verschil maken voor mensen die in kwetsbare situaties leven. Aan de hand van de strategische prioriteiten van het CPOE willen we bij deze bijdrage stilstaan.

3.1 Vitaal platform voor ontmoeting, uitwisseling en inspiratie

Om de ontmoeting, uitwisseling en inspiratie te faciliteren werd er in mei een bijeenkomst georganiseerd in Woudenberg. Zowel Vitalie uit Moldavië en Iva uit Bulgarije vertelden over hoe zij bijdrage aan het versterken van lokale samenwerking. Ook deelden ze verhalen van verandering en hoop in levens van mensen die zij ondersteunen. Naast deze sprekers was er onderling contact en deelden enkele deelnemers hun 'best practices' in de vorm van een carrousel. De opkomst voor zulke bijeenkomsten is wel is hoger geweest, maar achteraf klonken positieve reacties van de aanwezige deelnemers.

Naast het faciliteren van een CPOE-bijeenkomst werd er de afgelopen jaren in het najaar ook een CPOE-symposium gehouden. Dit jaar is ervoor gekozen om hiervoor aan te sluiten bij het jubileumsymposium van Prisma, mede door de wissel in coördinator. Van de aanwezige CPOE-leden hoorden we positieve reacties.

Een ander middel waardoor we uitwisseling en inspiratie willen stimuleren is het aanbieden van een helpdesk. Halverwege dit jaar is de helpdesk live gegaan. De helpdesk is een aparte pagina op de website waar leden met behulp van hun inloggegevens toegang toe hebben. Drie deelnemers hebben als klankbordgroep meegedacht met de 'veelgestelde vragen' en andere deelnemers hebben een aantal templates beschikbaar gesteld die we aan deelnemers kunnen aanbieden. We hopen dat we hiermee deelnemers onder meer in hun *project cycle management* kunnen ondersteunen. Naast het huidige gebruik van de helpdesk, liggen hier nog meer mogelijkheden. In 2026 zullen we deze dienst extra gaan promoten.

3.2 Versterken van organisaties in NL en Oost-Europa

In 2025 liepen er twee onderzoeken die zijn afgerond. Als eerste is dit het tweede deel van het onderzoek van Leen Stok naar 'views and perspectives on partnership'.

Mede op basis van gevoerde gesprekken met deelnemers en partners hebben we een beter beeld gekregen hoe we meer bij kunnen dragen aan gelijkwaardiger en duurzamere samenwerking.

Het CPOE heeft het voornemen zich te committeren aan de volgende aanbevelingen:

- 1) Gesprekken over samenwerking faciliteren door ontmoetingen in Oost-Europa te organiseren,
- 2) Het opzetten van (CPOE/gelieerd aan CPOE) netwerken in landen in Oost-Europa die logistiek en

financieel ondersteund worden vanuit deelnemers. Om deze aanbevelingen in de praktijk te brengen is er een werkgroep ontstaan rondom 'East-West cooperation' bestaande uit drie leden van de stuurgroep, twee partners en de coördinator. Zij gaan onderzoeken of en op wat voor manier aan deze samenwerking behoefte is.

Het tweede onderzoek dat is afgerond gaat over 'hoe verschillende manieren van werken bijdragen aan versterken van kinderen en gezinnen in Oost-Europa'. Sarah Todorov heeft dit onderzoek uitgevoerd met behulp van de *transformative evaluation* methode. De algemene bevindingen van de evaluatie tonen aan dat kinderen in alle programma's hun academische prestaties hebben verbeterd door een focus op onderwijs en leren. Bovendien melden kinderen dat ze zich veiliger, gelukkiger en zekerder voelen omdat ze deel uitmaken van een ondersteunende gemeenschap. De bevindingen laten vier gebieden van significante verandering zien die consistent zijn in alle 16 programma's: a) Mogelijkheden om vriendschappen te sluiten en met anderen om te gaan b) Verbeterde mentale en emotionele gezondheid c) Kennis maken/groeien in hun christelijk geloof d) Een verandering in karakter, gedrag en houding. Het CPOE en de drie betrokken organisaties werken samen in een werkgroep om te kijken op welke manieren deze aanbevelingen het beste kunnen worden geïmplementeerd.

Een ander project waaraan is gewerkt in 2025 is de interactieve Oekraïne kaart. Deze kaart heeft als doel om deelnemers en andere belanghebbenden inzicht te geven in projectlocaties en type werk wat plaatsvindt in Oekraïne. De kaart biedt meer functionaliteiten dan de Oost-Europa kaart, die een aantal jaren geleden al is opgesteld. Hier zullen we in de komende tijd aandacht aan besteden.

Binnen het CPOE draaien meerdere themagroepen. De mate waarin deze groepen bij elkaar komen verschilt, maar elke groep heeft op eigen wijze bijgedragen aan bezinning (rol van de kerk), onderzoek (kind-ontwikkeling), uitwisseling (RomaNetwerkGroep) en oriëntatie op veerkracht en mentale gezondheid (Oekraïne). In het bijzonder is de themagroep Oekraïne actief: In het begin van het jaar met een focus op mentale gezondheid, waarbij er online een inspirerende sessie geweest is waarin partners van Kerk in Actie vertelden over hun programma op mentale gezondheid. In het tweede helft van het jaar is er een systeem ontstaan waarbij er per avond twee partners worden uitgenodigd die op verschillende thema's hun ervaringen delen.

Het verloop van de Local Resource Mobilisation (LRM) in 2025: in Oekraïne werd de training opnieuw aangeboden door trainingsinstituut ILDC. Begin 2025 was er in Roemenië en Moldavië onvoldoende animo om met een nieuwe groep te starten. Wel is er met inbreng van trainers en oud-deelnemers een review gedaan om de behaalde resultaten in kaart te brengen, een beeld te krijgen van de huidige beweging in LRM en wat de mogelijkheden zijn voor groei. In het najaar van 2025 was er wel genoeg animo en is er een nieuwe training gestart in Roemenië en Moldavië.

Daarnaast zijn we in 2025 zijn we verdergegaan met de basistraining voor deelnemers. Dit jaar hebben we ervoor gekozen om in te zetten op versterking van de organisaties in Nederland. De masterclass fondsenwerving werd goed bezocht en gewaardeerd door de deelnemers. Een bezinning/training op het onderwerp werven van (jonge) vrijwilligers werd in eerste instantie uitgesteld.

In het najaar is deze training alsnog doorgegaan met bijdrages en ervaringen van Kom over en help en twee collega's van Woord en Daad.

3.3 Betere presentie naar buiten toe

Wat is
betere
presentie

naar buiten toe dan een gezamenlijke actiedag op de radio? In 2025 zijn we een partnerschap aangegaan met Groot Nieuws Radio waardoor we samen met negen deelnemers een actiedag op de radio konden organiseren in het najaar.

Het was prachtig om te zien hoe samenwerking hier vorm kreeg, omdat het ging over de inhoud en de nood in Oekraïne: 'De extra mijl voor Oekraïne'. Uiteindelijk leverde deze actie meer dan €60.000 op, wat een resultaat was boven verwachting.

De nieuwe website van het CPOE draagt ook bij aan een betere presentie naar buiten toe. De informatie is geactualiseerd en het nieuwe format geeft meer overzicht. Er wordt nog nagedacht welke mogelijkheden we met de website nog meer kunnen bieden voor de deelnemers, bijvoorbeeld om meer nieuws/verhalen van deelnemers te plaatsen. Met de inventarisatie naar meer samenwerking tussen 'Oost' en 'West' zal er in het komende jaar ook gekeken moeten worden in welke mate de website in het Engels beschikbaar moet zijn.

Ook dit jaar konden we (Kom over en help in samenwerking met Dorcas) gesprekken voeren met Kamerleden over de situatie in Oekraïne. Deze gesprekken hebben bijgedragen aan het vergroten van het bewustzijn en de betrokkenheid van politici bij de situatie in Oekraïne. Er zijn (online) gesprekken geweest met vier Kamerleden en hierbij waren ook partners uit Oekraïne aanwezig. Inbreng vanuit de deelnemers over ontwikkelingen in Oekraïne kon hierin ook meegenomen worden.

3.4 Katalysator zijn voor specifieke, gezamenlijke projecten

Deze doelstelling was in het plan voor 2025 niet gedefinieerd. De samenwerking met negen deelnemers in het organiseren van een actiedag met Groot Nieuws Radio kan gezien worden als een gezamenlijk project waarin het CPOE een coördinerende rol heeft. Daarnaast is er ook meer samenwerking te zien op het gebied van kindontwikkeling, naar aanleiding van het onderzoek. In de praktijk leidt dit nog niet tot een specifiek, gezamenlijk project.

3.5 Overig

Bemensing: per 1 september is een nieuwe coördinator aangesteld. Door het aanblijven van de vorige coördinator tot 1 oktober kon de functie ingevuld blijven al was dit voor een aantal maanden een beperkt aantal uren.

Stand van zaken deelnemers: er zijn dit jaar helaas geen nieuwe deelnemers bijgekomen. Bijzondere Noden heeft aangegeven dat dit het laatste jaar van deelname is vanwege het verkleinen van hun activiteiten in Oost-Europa. St. H.O.E.K. en CBF Romany ministries hebben hun deelname stopgezet vanwege beëindiging van hun activiteiten.

Daarnaast gaven stichting Zalomi en stichting Mensenkinderen aan dat het voor hen momenteel

geen toegevoegde waarde heeft om lid te blijven van het CPOE. Het Leger des heils gaf ook aan te willen stoppen, maar ze staan nog open voor gesprek, wat in 2026 gepland staat.

Stuurgroep: de stuurgroep heeft in een apart overleg het eigen functioneren geëvalueerd en wil dat tweejaarlijks doen. Hierin stond de vraag centraal hoe we kijken naar het collectief functioneren van de stuurgroep en het individuele handelen daarin. Verder was er aandacht voor de samenstelling van de stuurgroep en de (onderlinge) samenwerking. Vanuit deze evaluatie worden aandachtspunten meegenomen naar de toekomstige stuurgroep vergaderingen.

In 2025 is een vacature ontstaan door het aftreden van een stuurgroep lid die vanuit de kleinere organisaties vertegenwoordigd was, deze vacature is vervuld door het toetreden van Ria Beukenkamp (Stichting Oost-Europa Boskoop) tot de stuurgroep.

4 Vereniging

4.1 De Algemene Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering (ALV) is het hoogste orgaan binnen Prisma. De vergaderingen kennen een hoge presentie. We zijn verheugd dat in 2025 maar liefst twee organisaties, Bible League en World Servants, een aanvraag deden voor lidmaatschap. In de december ALV werd hiermee unaniem door de vereniging ingestemd. Inmiddels bestaat Prisma uit 24 lidorganisaties.

In april werd de jaarrekening en het jaarverslag van 2024 vastgesteld en in de decembervergadering het jaarplan en de begroting voor 2026. In de decembervergadering werd door Prisma een lichte contributieverlaging voorgesteld. Dit om leden ruimte geven in een tijd waarin de financiële druk – sector breed - toeneemt.

In het bestuur was een belangrijke mutatie. Henno Couprie, directeur Leprazending, heeft acht jaar lang zijn bijdrage geleverd om op een goede wijze leiding te geven vanuit het bestuur aan de Vereniging. Wij zijn hem daarvoor veel dank verschuldigd en hebben dat ook in de ALV met elkaar gedeeld. Anke Plange-van Well van Wycliffe Bijbelvertalers werd gekozen als zijn opvolgster en vertegenwoordigd hiermee de kleinere organisaties binnen het bestuur van Prisma.

In 2024 gaf Haaije Feenstra het bestuur te kennen dat hij afscheid wilde nemen als directeur van Prisma. In 2025 heeft het bestuur – conform in de ALV goedgekeurde profiel en te volgen procedure – gezocht naar een geschikte opvolger voor Haaije. Opvolging werd gevonden in Charlotte Ariese, voorheen coördinator lobby en advocacy bij Prisma. Met haar benoeming werd in de ALV van april 2025 ingestemd. Per 1 juni is zij Haaije Feenstra opgevolgd.

4.2 Vergelijkend onderzoek | uitwisseling nalatenschappen

In december 2024 heeft Berenschot in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen een vergelijkend onderzoek (benchmark) uitgevoerd, een vervolg en update van het onderzoek dat is opgestart door Menno van Hulst. Begin 2025 zijn de uitkomsten gedeeld met de Prismaleden.

Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten is Menno van Hulst verder gegaan met de beschikbare data met betrekking tot nalatenschappen. De bevindingen zijn gepresenteerd in een bijeenkomst in Utrecht, waar een brede vertegenwoordiging van Prismaleden aanwezig was (22 deelnemers).

4.3 Geschiedenis van Prisma

Tijdens het Prisma jubileum werd 't Verschil, beschrijving van 25 jaar Prisma, gepresenteerd en door Charlotte Ariese overhandigd aan Jonathan Don en Gert van Dijk. Een wens van Menno van Hulst, de auteur van deze bijzondere publicatie, die in december 2025 overleed.

4.4 Bestuur

Het bestuur bestond per 31 december 2025 uit de volgende bestuursleden:

Dhr. D. van Steensel	Voorzitter	Onafhankelijk voorzitter
Mw. A. Kroese	Vicevoorzitter	Directeur-bestuurder Dorcas
Mw. A. Plange-van Well	Secretaris	Directeur-bestuurder Wycliffe
Dhr. C.T. Lukkien	Penningmeester	Directeur-bestuurder ZOA
Dhr. G.J. Heldoorn	Algemeen bestuurslid	Directeur Kom over en help

4.5 Leden Prisma

Bible League en World Servants zijn met instemming van de ALV (december 2025) aspirant-lid geworden. Per 31 december 2025 heeft Prisma 19 leden, twee participanten en drie aspirant-leden.

Leden:

Participanten

Aspirant-leden

4.6 Prisma Klachtencommissie

De klachtencommissie heeft in 2025 de volgende samenstelling:

Dr. ir. H. MPA	Voorzitter
M. van Ginkel RA	Financieel expert
Mr. drs. L.H.M. Amende	Juridisch expert (afgetreden in 2025)
Drs. H. Hagoort	Plaatsvervangend voorzitter
Mr. Drs. P. van den Bosch	Plaatsvervangend lid juridisch/HRM (afgetreden in 2025)
Mr. H.G. Molenaar-Geurtsen	Juridisch expert (aangetreden in 2025)

Openstaande vacature

In 2025 zijn door de klachtencommissie geen klachten ontvangen. Er zijn stappen gezet om te komen tot invulling van de nog openstaande vacatures. De directeur van Prisma faciliteert deze onafhankelijke commissie. De klachtencommissie komt jaarlijks eenmaal fysiek samen.

4.7 EO Metterdaad

EO Metterdaad bleef in 2025 een belangrijke partner voor veel Prisma lidorganisaties, zowel met het oog op de zichtbaarheid van het werk richting het Nederlandse publiek als in de financiering van projecten wereldwijd. De bestaande overeenkomst “kosten gemene deler”, waaronder Gert Bekebrede voor 80% van zijn tijd werkt onder verantwoordelijkheid van EO Metterdaad, is verlengd. De samenwerking verliep stabiel en in lijn met de werkwijze van voorgaande jaren.

Prismaleden waren betrokken bij 9 van de 15 series die werden uitgezonden, te weten Armenië, Sierra Leone, Guatemala, Tsjaad, Syrië, Burundi, Nepal, Filippijnen en Afghanistan. De Prisma-leden ontvingen gezamenlijk een bedrag van 2,7 miljoen van EO Metterdaad.

Tijdens het werkbezoek aan Suriname werden meerdere organisaties gesproken, waaronder het bejaardencentrum van het Leger des Heils. Voor dit centrum wordt in 2026 actie gevoerd om de noodzakelijke renovatie uit te voeren. De bezoeken boden waardevolle inzichten in de context waarin projecten worden uitgevoerd en een toelichting op keuzes die organisaties maken.

In 2025 voerde EO Metterdaad samen met het Christelijk Noodhulpcluster een gezamenlijke actie voor vluchtelingen uit Goma (DR Congo). Daarnaast was er een online noodhulpactie voor Soedan, uitgevoerd in samenwerking met CNC-lid Tearfund, gericht op voedselhulp en basisvoorzieningen. Deze combinatie laat zien dat EO Metterdaad zowel cluster-breed als via gerichte partneracties snel kan reageren op humanitaire crises.

De in 2025 aangekondigde bezuinigingen bij de NPO hebben in 2026 en 2027 grote gevolgen voor EO Metterdaad. Vanaf 2027 stopt de NPO volledig met de financiering van het tv-programma en de overige Metterdaad-content, terwijl de zendtijd wel behouden blijft. Hierdoor wordt 2026 voor EO-Metterdaad een belangrijk overgangsjaar.

4.8 Mensen en Middelen

Hieronder volgt een overzicht van de personele inzet binnen Prisma in 2025 uitgedrukt in FTE:

Functie	Prisma	Door derden doorbelast	Aan derden doorbelast
Algemeen directeur (9 maanden)	0,39	-	-
Coördinator beleid beïnvloeding (5 maanden)/ Directeur (7 maanden)	0,79	-	-
Coördinator beleid beïnvloeding	-	0,06	-
Directiesecretaresse/officemanager	0,20	-	-
Controller/systeembeheerder	0,19	-	-
Project specialist EO Metterdaad	-	-	0,78
Coördinator CPOE	0,33	-	-
Coördinator CPOE	0,23	-	-
	2,13	0,06	0,78
Totaal Prisma 2025		2,97	

4.9 Toelichting bij de stafinzet

Met IJM is de afspraak gemaakt dat Jasmijn Kuisch in 2025 één dag per week bij Prisma werkt en dat Charlotte Ariese haar in het lobbywerk voor IJM ondersteunt. Eenzelfde afspraak is gemaakt met Martine Wursten van Red een Kind. Ook zij werkt in de periode 2025 – 2027 in een uitwisselingsconstructie met Prisma.

Charlotte Ariese en Haaije Feenstra hebben begin 2025 het vooronderzoek afgerond dat - op verzoek van Dorcas en Red een Kind - werd gedaan met het oog op een mogelijke fusie.

Prisma begeleidde/ coachte individuele medewerkers van verschillende lidorganisaties, te weten Dorcas en Red een Kind.

Dergelijke trajecten worden op uur-basis gedeclareerd bij de desbetreffende lidorganisaties, waarbij het eerste dagdeel inbegrepen is bij de contributie van Prisma. De inkomsten die hieruit voortvloeien worden verantwoord bij 'overige baten'.

Daarnaast is Prisma op verzoek van diverse leden betrokken geweest als externe evaluator van de RvT, bezinningsdagen of verdiepingsbijeenkomsten (bijv. moreel beraad).

5 Jaarrekening 2025

5.1 Algemene toelichting op de jaarrekening

Algemene grondslagen

De jaarrekening is zoveel mogelijk opgesteld volgens Richtlijn 640 voor 'Organisaties-zonder-winststreven' van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Alle bedragen zijn opgenomen in euro.

Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met afschrijvingen gebaseerd op de geschatte gebruiksduur en rekening houdend met een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs: waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Reserves en fondsen

Reserves zijn gelden die vrij besteed kunnen worden door de vereniging. Door het bestuur en de leden kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader van de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende subsidies en andere fondsen.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemene grondslagen

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Lasten

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten en voor zover ze verschuldigd zijn aan medewerkers respectievelijk de belastingautoriteit. De pensioenregeling is verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Pensioenregeling

Prisma is vrijwillig aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De pensioenregeling is een premieovereenkomst (defined contribution regeling). Bij een premieovereenkomst is het uitgangspunt een beschikbare premie. Het betreft een percentage van de vastgestelde grondslag.

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. En voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

Prisma heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen.

Daarom worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

5.2 Balans

	31-12-2025	31-12-2024
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Hard- en software	-	523
Vlottende activa		
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>		
Overige vorderingen	9.313	79.999
Liquide middelen	551.956	509.063
Totale activa	<u>561.269</u>	<u>589.585</u>
PASSIVA		
Reserves en fondsen		
<i>Reserves</i>		
Continuïteitsreserve	396.000	386.000
Algemene reserve	89.138	80.012
	<u>485.138</u>	<u>466.012</u>
<i>Fondsen</i>		
Bestemmingsfondsen	40.110	41.533
Kortlopende schulden		
Loonheffing en Pensioenpremie	14.579	8.808
Overige kortlopende schulden	21.442	73.232
	<u>36.021</u>	<u>82.040</u>
Totale passiva	<u>561.269</u>	<u>589.585</u>

5.3 Staat van baten en lasten

	Realisatie 2025	Begroting 2025	Realisatie 2024
Baten			
Contributie	272.850	280.000	264.890
Subsidie	19.800	30.000	96.500
Doorbelaste salariskosten	90.726	100.700	85.885
Overige baten	72.041	102.000	129.979
Totaal baten	455.417	512.700	577.254
Lasten			
Bezinning / Training	34.670	36.100	54.019
Positioneringskosten	53.441	73.300	53.430
Lonen en salarissen	317.571	374.300	351.890
Overige personeelskosten	12.513	19.000	12.096
Huisvestingskosten	5.940	8.400	6.456
Kantoorkosten	4.671	4.900	5.199
Externe advisering / onderzoek	1.750	1.000	78.684
Bestuurskosten en AV	3.822	3.800	3.887
Overige uitvoeringskosten	3.336	7.000	3.002
Totaal lasten	437.714	527.800	568.663
Resultaat boekjaar	17.703	(15.100)	8.591
Resultaatbestemming			
Toevoeging / onttrekking aan:			
Mutatie bestemmingsfondsen			
Bestemmingsfonds CPOE	(1.423)	1.500	3.900
Mutatie reserves			
Dotatie aan (onttrekking uit) Continuïteitsreserve	10.000	10.000	18.000
Dotatie aan (onttrekking uit) Algemene reserve	(10.000)	(10.000)	(18.000)
Resultaat ten bate (laste) van alg. reserve Prisma	19.126	(16.600)	4.692
Totaal resultaatbestemming	17.703	(15.100)	8.591

Voor de reguliere activiteiten van Prisma is dit dus een winst van € 19.126 over 2025.

5.4 Toelichting op de balans

Mutatieoverzicht vast activa

	Hard- en	Inventaris	totaal
	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
Stand per 1 januari 2025			
Aanschafwaarden	4.046	1.731	5.777
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(3.522)</u>	<u>(1.731)</u>	<u>(5.253)</u>
Boekwaarde	<u>524</u>	<u>-</u>	<u>524</u>
Aanschafwaarden			
Investerings	-	-	-
Desinvesteringen	<u>(1.036)</u>	<u>(617)</u>	<u>(1.653)</u>
	<u>(1.036)</u>	<u>(617)</u>	<u>(1.653)</u>
Mutaties			
Desinvesteringen	1.036	617	1.653
Afschrijvingen	<u>(524)</u>	<u>-</u>	<u>(524)</u>
	512	617	1.129
Saldo mutaties	<u>(524)</u>	<u>-</u>	<u>(524)</u>
Stand per 31 december 2025			
Aanschafwaarden	3.010	1.114	4.124
Cumulatieve afschrijvingen	<u>(3.010)</u>	<u>(1.114)</u>	<u>(4.124)</u>
Boekwaarde	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Overige vorderingen

	31-12-2025	31-12-2024
	<u> </u>	<u> </u>
Nog te ontvangen rente	557	1.461
Overige vorderingen	8.756	78.538
Saldo per 31 december	<u>9.313</u>	<u>79.999</u>

Liquide middelen

De vereniging Prisma belegt de banktegoeden niet in aandelen of obligaties. Prisma heeft in 2024 meerdere deposito's afgesloten met een variabele looptijd. De kas met vreemde valuta en VVV-bonnen is opgeheven.

	<u>31-12-2025</u>	<u>31-12-2024</u>
ABN AMRO Bank		
- BestuurRekening	12.410	192
- Charitas Spaarrekening	389.546	28.766
- Deposito Rekening	150.000	480.000
Kas	-	105
Saldo per 31 december	<u>551.956</u>	<u>509.063</u>

Continuïteitsreserve

Prisma heeft de hoogte van de continuïteitsreserve vastgesteld op 75% van de begrote lasten van het betreffende jaar. Voor 2025 betekent dit afgerond € 396.000. Daarom is € 10.000 gedoteerd aan de continuïteitsreserve vanuit de algemene reserve.

	<u>31-12-2025</u>	<u>31-12-2024</u>
Saldo per 1 januari	386.000	368.000
(Dotatie aan) onttrekking uit algemene reserve	10.000	18.000
Saldo per 31 december	<u>396.000</u>	<u>386.000</u>

Algemene reserve

Het bestuur streeft ernaar de baten en lasten in evenwicht te houden, waarbij jaarlijkse fluctuaties acceptabel zijn. Het positieve resultaat over 2025 na mutatie bestemmingsfondsen is € 19.126 en het directe gevolg van de ruimere begroting op personeelskosten in verband met de directiewisseling. Met de dotatie aan de continuïteitsreserve is de algemene reserve per saldo toegenomen.

	<u>31-12-2025</u>	<u>31-12-2024</u>
Saldo per 1 januari	80.012	93.320
(Dotatie aan) onttrekking uit continuïteitsreserve	(10.000)	(18.000)
Mutatie volgens Resultaatbestemming	19.126	4.692
Saldo per 31 december	<u>89.138</u>	<u>80.012</u>

Bestemmingsfondsen

Het Christelijk Platform Oost-Europa (CPOE) heeft een eigen stuurgroep met een eigen budget die verder onder verantwoordelijkheid van Prisma opereert. Het saldo van inkomsten en uitgaven blijft beschikbaar voor het CPOE en wordt om die reden opgenomen als bestemmingsfonds.

	31-12-2024	Inkomsten	Uitgaven	31-12-2025
CPOE	41.533	57.653	(59.074)	40.110

Loonheffing en pensioenpremie

	31-12-2025	31-12-2024
Loonheffing	7.830	-
Pensioenpremie	6.750	8.808
Saldo per 31 december	14.579	8.808

Overige kortlopende schulden

	31-12-2025	31-12-2024
Reservering vakantietoeslag	8.737	12.378
Reservering vakantiedagen	5.215	17.878
Vooruit ontvangen gelden	6.300	10.000
Overige kortlopende schulden	1.190	32.976
Saldo per 31 december	21.442	73.232

Het beleid is om overuren/vakantiedagen zoveel mogelijk te compenseren respectievelijk op te nemen. De afname is te verklaren door de extra uren opgebouwd die Haaije Feenstra had opgebouwd.

Evenals voorgaande jaren worden de bijdragen voor de intervisiegroepen verdeeld over het boekjaar waarin de uitgaven voor de betreffende groep worden gedaan, dus deels in 2025.

De kortlopende schulden zijn afgenomen door de uitbetaling aan het onderzoek van de Radboud Universiteit.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurovereenkomst

Prisma heeft een huurovereenkomst met het Dienstencentrum van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) in Utrecht. De jaarhuur van € 7.740 wordt geïndexeerd conform CPI. De huidige periode loopt tot 01-02-2028, waarna een stilzwijgende verlenging volgt van telkens twee jaar.

Met de Enablement Foundation is met toestemming van de verhuurder een onderverhuur-overeenkomst gesloten voor het gebruik van de ruimte op woensdagen tegen een evenredige kostenvergoeding.

5.5 Toelichting op de Staat van baten en lasten

Prisma maakt een uitsplitsing van de kosten per kostendrager. Salariskosten en direct toerekenbare kosten worden direct op de kostendrager weg geboekt. De verdeling van algemeen toerekenbare kosten is op basis van de bruto salariskosten van de medewerkers die fulltime of parttime voor de betreffende activiteit werkzaam zijn.

Budgetlijn	Afwijking t.o.v. de begroting
Kostendrager	Toelichting
Contributies	97%
Prisma	De leden betalen contributie volgens een verdeelsleutel gebaseerd op de gemiddelde omzet van twee jaren plus een vaste voet die gelijk is voor alle leden.
CPOE	De contributie blijkt voor een aantal deelnemers een flinke kostenpost te zijn. Zo heeft een deelnemer haar bijdrage in termijnen betaald.
Subsidies	66%
Prisma	Bijdrages aan door externen uitgevoerde onderzoeken – in dit geval de Radboud Universiteit – worden ingeboekt als subsidiebijdrages. Dit was in de begroting opgenomen onder overige bijdrage.
CPOE	Een aantal leden dragen vrijwillig extra bij aan het platform CPOE. Het deel van de bijdrage boven de berekening op basis van de omzet is aangemerkt als subsidie. Die subsidie is verlaagd t.o.v. de begroting omdat het bestemmingsfonds op niveau is.
Doorbelaste kosten personeel	88%
EO	<p>De bijdrages die we ontvangen voor personeel dat werkzaamheden verricht voor andere organisaties en daarmee niet direct bijdraagt aan de realisatie van de Prismadoelstellingen zijn afgesplitst van de overige baten.</p> <p>Baten worden genomen in het jaar dat de kosten gemaakt zijn. Het betreft salariskosten en kosten die direct betrekking hebben op de betreffende werknemer.</p> <p>Prisma heeft een overeenkomst kosten Gemene Rekening voor de werkzaamheden die voor EO-Metterdaad (0,8 fte). Daarnaast zijn beperkt andere werkzaamheden verricht.</p>
Overige baten	72%
Prisma	21 deelnemers van 15 organisaties die participeerden in de intervisiegroepen betalen een bijdrage van € 600. Elf leden hebben elk een bijdrage van € 3.500 betaald voor de bijlage in het Nederlands Dagblad waar hun werk voor het voetlicht kwam. Dit was lager dan begroot. Tenslotte werd de Summerschool goed bezocht waarvoor de meeste deelnemers de reguliere bijdrage van € 250 betaalden.
Bezinning / training	96%
Prisma	Prisma organiseert regelmatig bijeenkomsten rond een bepaald thema voor directeuren, Raden van Toezicht van de lidorganisaties of stafmedewerkers. Het betreft de kosten van de intervisiegroepen met directeuren en stafmedewerkers van de aangesloten lidorganisaties en de bijeenkomst met de Raden van Toezicht. Daarnaast zijn een aantal extra bijeenkomsten belegd.
CPOE	In verband met het 25-jarig jubileum en de wisseling van de staf is besloten om de najaarsconferentie te annuleren en mensen actief uit te nodigen voor het jubileum.

Budgetlijn	Afwijking t.o.v. de begroting
Kostendrager	Toelichting
Positionering	73%
Prisma	Het betreft het abonnement op de politieke monitor, de drie ND-bijlages waar een aantal externe dienstverleners voor zijn ingeschakeld, de website. Een deel van de kosten voor het Radboud onderzoek waren hier begroot, maar die zijn in overleg met de kascommissie bij het opstellen van de jaarrekening 2024 in dat jaar genomen.
Lonen en salarissen	85%
Algemeen	Salariskosten worden toegerekend aan kostenplaatsen op basis van de bestede uren of vastgelegd percentage in de overeenkomst kosten gemene rekening. In absolute zin heeft deze post het grootste effect op het batig saldo.
Prisma	<i>Directiebezoldiging</i> Algemeen directeur is de heer H. Feenstra. De arbeidsovereenkomst is aangegaan per 1 januari 2018 en werd beëindigd per 31 augustus 2025. De directeur had een dienstverband van 0,57 fte. Het brutosalaris is gebaseerd op schaal 14-10 van het CAO Rijk. De in de arbeidsovereenkomst afgesproken onkostenvergoeding van € 3.600 is omgezet in een bruto vergoeding van € 3.752 en een netto algemene vergoeding van € 1.380 vallend onder de werkkostenregeling. Daarnaast vindt er een vergoeding plaats van kosten op declaratiebasis waarbij voor woon-werkverkeer een maximum geldt van € 13,80 per dag. Per 1 juni 2025 is mevrouw C. Ariese benoemd als algemeen directeur. Zij heeft een dienstverband van 0,79 fte en het brutosalaris is gebaseerd op schaal 14-3 van de CAO Rijk. Daarnaast vindt er een vergoeding plaats van kosten op declaratiebasis op basis van € 0.23/km. De penningmeester heeft de declaraties van de directeuren geaccordeerd.
Overige personeelskosten	66%
Algemeen	Kosten voor reizen en thuiswerken worden vergoed op declaratiebasis. Verder vallen hier ziektekostenverzekering en eindejaarsgratificatie onder. Het opleidingsbudget is niet aangesproken.
Huisvestingskosten	71%
Algemeen	Inkomsten uit onderhuur worden niet begroot omdat het contract geen opzegtermijn heeft.
Kantoorkosten	95%
Algemeen	Geen bijzonderheden

Budgetlijn		Afwijking t.o.v. de begroting
Kostendrager	Toelichting	
Externe advisering / onderzoek		175%
CPOE	Het onderzoek naar kind-ontwikkeling is een gezamenlijk belang met Dorcas, Hulp Oost Europa en Kom over en help die dit onderzoek ook financieren. Er waren extra werkzaamheden voor het schrijven van een korte samenvatting.	
Bestuurskosten en ALV		101%
Prima	Geen bijzonderheden.	
Overige uitvoeringskosten		47%
Prisma	Lagere kosten voor reizen en andere onvoorzienne uitgaven.	

5.6 Resultaatbestemming

Het resultaat is € 17.703. Middels de mutatie op de bestemmingsreserves wordt € 1.423 onttrokken aan het bestemmingsfonds van het CPOE. Hierdoor wordt er € 19.126 toegevoegd aan de algemene reserve van Prisma. De dotatie van de algemene reserve aan de continuïteitsreserve aan is conform de begroting.

5.7 Ondertekening

De jaarrekening is vastgesteld en goedgekeurd in de bestuursvergadering van 20 maart 2026 en in de Algemene Ledenvergadering van 8 april 2026.

Voorzitter

Penningmeester

Directeur

Dhr. D. van Steensel

Dhr. C.T. Lukkien

Mw. C.H. Ariese-Van Putten

5.8 Mededeling Kascommissie

Op verzoek van en benoemd door het bestuur van Vereniging Prisma hebben wij de jaarrekening van de Vereniging over het boekjaar 2025 in lijn met het reglement Kascommissie onderzocht.

De jaarrekening 2025 sluit met de volgende totalen:

Reserves:

Continuïteitsreserve	€	396.000
Algemene reserve	€	89.138

Baten	€	455.417
Lasten	€	437.714
Resultaat	€	17.703

Onze vragen en opmerkingen ten aanzien van de jaarrekening hebben wij op 5 maart 2026 besproken met directeur Charlotte Ariese en controller Gert Bekebrede. De bespreking heeft in een goede sfeer plaatsgevonden en de vragen van de onderzoekers zijn naar tevredenheid beantwoord.

De kascommissie bestond uit de volgende onafhankelijke financieel deskundigen:

- Piet Nobel RA
- Maarten van Ginkel RA

5.9 Begroting 2026

	Begroting 2026	Realisatie 2025	Realisatie 2024
Baten			
Contributie	252.000	272.850	264.890
Subsidie	30.000	19.800	96.500
Doorbelaste salariskosten	92.300	90.726	85.885
Overige baten	54.300	72.041	129.979
Totaal baten	428.600	455.417	577.254
Lasten			
Bezinning / Training	30.600	34.670	54.019
Positioneringskosten	47.100	53.441	53.430
Lonen en salarissen	313.700	317.571	351.890
Overige personeelskosten	16.800	12.513	12.096
Huisvestingskosten	7.800	5.940	6.456
Kantoorkosten	5.600	4.671	5.199
Externe advisering / onderzoek	-	1.750	78.684
Bestuurskosten en AV	3.100	3.822	3.887
Overige uitvoeringskosten	8.500	3.336	3.002
Totaal lasten	433.200	437.714	568.663
Resultaat boekjaar	(4.600)	17.703	8.591
Resultaatbestemming			
Toevoeging / onttrekking aan:			
Mutatie bestemmingsfondsen			
Bestemmingsfonds CPOE	-	(1.423)	3.900
Mutatie reserves			
Dotatie (onttrekking) Continuïteitsreserve	71.000	10.000	18.000
Dotatie (onttrekking) Algemene reserve	(71.000)	(10.000)	(18.000)
Resultaat ten bate (laste) van alg. reserve Prisma	(4.600)	19.126	4.692
Totaal resultaatbestemming	(4.600)	17.703	8.591

Prisma richt zich in 2026 op het voortzetten van bestaande activiteiten en het zorgvuldig uitbreiden van diensten die leden ondersteunen in een veranderende omgeving. Binnen de Prisma Academy worden nieuwe vormen van kennisdeling aangeboden, zoals masterclasses en een introductie cursus voor toezichthouders.

In de lobby en positionering kiest Prisma voor verdieping van samenwerkingen, het versterken van een christelijk geluid in politiek en samenleving, en het bijdragen aan een minder gepolariseerd debat. Deze inzet blijft binnen de bestaande formatie en vraagt vooral om een herverdeling van aandacht en tijd.

Met de nieuwe pijler 'Synergie' stimuleert Prisma de onderlinge samenwerking tussen leden, onder andere via scenario-thinking en gedeelde kennisinstrumenten zoals de benchmark en een landenkaart. Veel van deze activiteiten worden mogelijk gemaakt door bijdragen van partners, waardoor de kosten beheersbaar blijven.

Het CPOE blijft financieel stabiel doordat de activiteiten binnen het eigen bestemmingsfonds blijven en partners garant staan voor eventuele tekorten. Tegelijk wordt gewerkt aan versterking van het netwerk en zichtbaarheid richting buitenwereld.

De formatie van Prisma blijft gelijk en groeit niet. Door een bewuste keuze voor een lichte contributieverlaging wil Prisma leden ruimte geven in een tijd waarin de financiële druk in de sector toeneemt. De reserves blijven op een gezond niveau, en doordat bouw van extra reserves geen doel op zich is, wordt een deel hiervan vrijgemaakt om ruimte te bieden voor de plannen van 2026 en de ontwikkeling van de nieuwe strategie.

In het geheel kiest Prisma daarmee voor een koers die gericht is op versterking van inhoud en samenwerking, terwijl de financiële lijn bewust terughoudend en ondersteunend is richting de leden.

6 Lijst met afkortingen

ALV	Algemene LedenVergadering
AKV	Algemene KostenVergoeding
BHOS	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
BNI	Bruto Nationaal Inkomen
CPOE	Christelijk Platform Oost-Europa
CNC	Christelijk Noodhulp Cluster
FBO's	Faith-Based Organisaties
IOB	Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie
LRM	Local Resource Mobilization
ODA	Budget voor internationale armoedebestrijding
OS	Ontwikkelingssamenwerking
PKN	Protestantse Kerk Nederland
SDG's	Sustainable Development Goals
VU	Vrije Universiteit